

Bogár László: Temetetlen múlt

2014 június 19. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A negyedszázaddal ezelőtt történelem feltárásának egyik legdrámaibb mozzanata Nagy Imre újratemetése. Bár messze ez az újratemetés kapta a legnagyobb nyilvánosságot, számos más híresség hamvait is csak a politikai átalakulás után helyezték örök nyugalomra.

Talán ezért születhetett meg az a cinikus vicc, amely Pombal márki híres mondását fordította meg. Miután az 1755-ös lisszaboni földrengést követően a király a helyreállítás teljhatalmú irányítójává, ezt mondta: Temessék el a holtakat, és gondoskodjatok az élőkért. Nos, az erre épülő magyar tréfa így hangzott: Gondoskodjatok a halottakról, és temessétek el az élkeket!

Az a nyilvánvaló kudarc, amivé végül is a rendszerváltás vált, alátámasztja a vicc maró iróniáját, de érdekes végiggondolni, hogy miért is kellett gondoskodni a holtakról. (Hogy az élők „eltemetése” miért és hogyan zajlott, arról most nem érdemes beszélni, egyrészt evidencia, másrészt írásaim többsége az elmúlt évek során fókuszált erre.) Az emberi kultúrák egyik ősi parancsa, hogy az elhunytaknak, bármilyen éles konfliktusok részesei is voltak életükben, elemi erkölcsi kötelesség megadni a végtisztességet. Még akkor is, ha halálos ellensége volt a fennálló rendszernek, hiszen halálától kezdve már az „öröklét” része, s így szakrális tiszteletet követel. Szophoklész híres sorstragédiája, az Antigoné éppen azt a drámát mutatja be, ami akkor következik be, ha az ember megsérti a legfőbb szakrális törvényeket. Ám az a tény, hogy már több ezer évvel ezelőtt is éppen az uralkodó Kreón sérti meg brutálisan az ősi törvényt, arra utal, hogy a hatalom birtokosai már a régi időkben sem tudtak ellenállni a kísértésnek, hogy mégis csak áthádják az elemi elírásokat. Kérdés, hogy miért.

Az elhunytak öröklétbe átlényegült emlékekkel olyan immanens szimbolikus hatalommal bírnak, ami már nincs alávetve az evilági erőknél, uralkodóknak, így kiemelten veszélyesek lehetnek a fennálló rendszerre. (Talán úgy is fogalmazhatnánk, hogy az elhunytak olyan végső szakrális „státusszal” rendelkeznek, amelyből, legalábbis a földi hatalom számára, egyszerre „leválthatatlanok”. Ez pedig állandó és ellenrizhetetlen fenyegetés a földi hatalmak számára.) Ennek tudatában a fennálló hatalom legalább azt megpróbálja megakadályozni, hogy valamilyen evilági anyagi-fizikai megjelenítése is létezzen a számára veszélyes üzenetet hordozó elhunytak. Tehát hogy például ne legyen sírja, pontosabban ne lehessen beazonosítani a földi maradványok konkrét fizikai helyét, ami aztán a spirituális hatalom megnyilvánulásának szimbolikus terévé alakulhatna át.

Nagy Imre esetében evidens módon arról van szó, hogy ötvenhat értelmezésének ellenrészése a Kádár-rendszer legfőbb legitimációs bázisa volt. Harminchárom éven át csak azzal igazolhatta a magyarság elleni bántódait, hogy ezzel valami ennél is sokkal rosszabbtól óvta meg a közösséget. És mivel Nagy Imre személye és emléke élő szimbóluma volt 1956 „alternatív” értelmezésének, így állandó fenyegetést jelentett a rendszer meghatározó jelentőségű legitimációs alapzatára.

Ugyan a huszonöt évvel ezelőtt lezajló újratemetés látszólag egyszerően „csak” a végtisztesség megadása volt, ez azonban optikai csalódás. Hiszen a temetés a nyitánya és egyben döntő eleme volt annak a kíméletlen és jórészt máig is feltáratlan küzdelemnek, amelyet az új rendszer politikai alakzatai folytattak/folytatnak egymással a kialakuló berendezkedés létminőségének, s e létminőséget megalapozó legitimációs talapzatnak a meghatározásáért, illetve az e feletti ellenőrzés megszerzéséért. Nagy Imre újratemetése tehát eleve csak eszköz és ürügy volt, s kizárólag arra szolgált, hogy eldőljön, ki és milyen módon sajátíthatja ki 1956 újraértelmezését.

Ma már világos, hogy mint minden más döntő fontosságú összefüggés, ez is az SZDSZ totális véleményhatalmi diktatúrájának ellenőrzése alá került, és lényegében máig is ott van. Ebben az értelmezésben Nagy Imre azt szimbolizálja, hogy a magyar társadalom 1956-ban egyszerően vissza akart tagozódni a liberális létértelmezésre épülő globális kapitalizmus rendszerébe, ám az ezzel szemben álló szovjet birodalom és lokális kollaboránsai ezt megakadályozták, majd a kísérletet vérbe fojtották. Ez az értelmezés világosan jelzi, hogy a rendszerváltás nyomán az egyik birodalmi hazugsággépezet manipulatív hatalmát egy másik birodalom hazugsággépezetének manipulatív hatalma váltotta fel. Nagyjából úgy, mint az „arab tavasz” vagy az ukrán „forradalmak” rendszerváltásai során. A mostani negyedszázados megemlékezés elvileg akár arra is alkalmas lehetne, hogy végre átbeszéljük mindezt. Csak rajtunk múlik, hogy így lesz-e.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló